

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงผลที่ได้จากการดำเนินการวิจัยมาตั้งแต่ต้น และสิ่งที่ได้รับจากการวิจัย โดยเสนอเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ผลการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรอิสระ
2. สรุปผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

5. 1 ผลการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรอิสระ

ก. อายุ

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ทั้งนี้ก็เพราะว่าพนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ตามสถานีตำรวจต่าง ๆ นั้น มีตำแหน่งรองสารวัตรสอบสวน โดยผู้ที่ดำรงตำแหน่งรองสารวัตรสอบสวนมีชั้นยศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีไปถึงร้อยตำรวจเอก ซึ่งเป็นยศช่วงแรกในการรับราชการของผู้ที่จบปริญญาตรี รองสารวัตรสอบสวนถือเป็นกำลังหลักในการสอบสวน และเมื่อเป็นพนักงานสอบสวนไปได้สักระยะหนึ่ง ก็มักจะขอเปลี่ยนหน้าที่ไปทำหน้าที่ในสายงานอื่น เช่น สายป้องกันปราบปราม สายจราจร เป็นต้น ทำให้ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวนที่ย้ายออกไปและเข้ามาใหม่ส่วนใหญ่อายุต่ำกว่า 30 ปี

ข. ระดับการศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีค่อนข้างน้อย ทั้งนี้ เพราะพนักงานสอบสวนส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เพิ่งจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีมาไม่นาน ยังต้องการปฏิบัติหน้าที่ให้เต็มที่ก่อน ประกอบกับการเป็นพนักงานสอบสวนนั้นมีการะความรับผิดชอบมาก จึงไม่มีเวลาที่จะศึกษาต่อเพิ่มเติม และอีกเหตุผลหนึ่งคือ มีข้าราชการตำรวจจำนวนไม่น้อยที่มีความคิดว่า การเป็นตำรวจหรือเป็นพนักงานสอบสวนนั้นไม่มีความจำเป็นต้องใช้ระดับการศึกษาที่สูงกว่า

ปริญญาตรีแต่อย่างไร พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่จึงมีระดับการศึกษาปริญญาตรี แต่มีแนวโน้มที่พนักงานสอบสวนจะศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

ค. ระยะเวลาการเป็นพนักงานสอบสวน

ผลการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลาเป็นพนักงานสอบสวนไม่เกิน 10 ปี เหตุผลทำนองเดียวกับผลการศึกษาเกี่ยวกับอายุของพนักงานสอบสวน และเนื่องจากภาระหน้าที่และความรับผิดชอบในหน้าที่ของพนักงานสอบสวนมีมากขึ้นไป เมื่อเป็นพนักงานสอบสวนไปได้ระยะหนึ่งก็จะเปลี่ยนหน้าที่ไปปฏิบัติหน้าที่ในสายงานอื่น จึงทำให้พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่มีระยะเวลาการเป็นพนักงานสอบสวนต่ำกว่า 10 ปี และพนักงานสอบสวนที่มีระยะเวลาการเป็นพนักงานสอบสวนเกินกว่า 10 ปี นั้นมีน้อย

ง. การมีส่วนร่วมในการทำงาน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้สึกว่ามีส่วนร่วมในการทำงานในระดับต่ำ โดยผู้บังคับบัญชามักจะเป็นฝ่ายกำหนดวิธีการทำงานแต่เพียงฝ่ายเดียว และพนักงานสอบสวนเองไม่พึงที่จะใช้สิทธิของตนในการมีส่วนร่วมในการทำงานด้วย ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมในการทำงานอยู่ในระดับต่ำ

จ. ความมีอิสระในการทำงาน

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีอิสระในการทำงานสูงทั้งนี้เนื่องมาจากงานด้านการสอบสวนเป็นงานที่ต้องทำเฉพาะตัว มีความรับผิดชอบชัดเจน ผู้บังคับบัญชาจึงปล่อยให้ปฏิบัติไปตามเพียงลำพังอย่างมาก

ฉ. ความเคร่งครัดต่อระเบียบแบบแผนในการทำงาน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเคร่งครัดต่อระเบียบแบบแผนในการทำงานในระดับที่สูง ทั้งนี้ก็เพราะว่างานสอบสวนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มากมาย เพื่อมิให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ จึงต้องปฏิบัติตามด้วยความเคร่งครัด

ช. ความจำเจในการทำงาน

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความจำเจในการทำงานในระดับต่ำ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนนั้นต้องประสบกับเรื่องราวเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติหน้าที่มากมายไม่ซ้ำกัน ต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคคลหลายระดับด้วย

กัน จึงจำเป็นต้องใช้ความรู้ความสามารถและศักยภาพของตนเองเข้าแก้ไขปัญหาให้ลุ่่งไป ด้วยดี งานด้านการสอบสวนจึงทำหายุต่อการนำเอาความรู้ความคิดใหม่ ๆ มาใช้เป็นอย่งมาก

5.2 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาความแปลกแยกในการทำงานของพนักงานสอบสวนในกองบัญชาการ ตำรวจนครบาล โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 246 ตัวอย่าง เมื่อนำ ข้อมูลมาทดสอบสมมติฐานการวิจัยตามที่ตั้งไว้ โดยการทดสอบไคสแควร์และการวิเคราะห์ ความถดถอยแบบพหุ สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภูมิหลังทางสังคมกับความรู้สึกแปลกแยก

ปัจจัยเกี่ยวกับภูมิหลังทางสังคมที่นำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีอายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการเป็นพนักงานสอบสวน จากการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ภูมิหลังทางสังคมกับความรู้สึกแปลกแยก ปรากฏว่า อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการเป็นพนักงานสอบสวนไม่มีความสัมพันธ์ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับความรู้สึกแปลกแยก

2. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยโครงสร้างกับความรู้สึกแปลกแยก

สภาพการณ์การทำงานของพนักงานสอบสวนในสถานีตำรวจนครบาลที่ได้นำมากำหนดเป็นปัจจัยโครงสร้าง และนำมาใช้ศึกษาในครั้งนี้ 4 ด้านด้วยกันคือ การมีส่วนร่วมในการทำงาน ความมีอิสระในการทำงาน ความเคร่งครัดต่อระเบียบแบบแผนในการทำงาน และความจำเริญในการทำงาน ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุ ปรากฏว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญในการอธิบายหรือมีผลนำไปสู่ ความรู้สึกแปลกแยกของพนักงานสอบสวนมี 3 ตัว คือ การมีส่วนร่วมในการทำงาน ความมีอิสระในการทำงาน และความจำเริญในการทำงาน ส่วนค่า R^2 หรือขนาดค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 4 ตัว กับความรู้สึกแปลกแยกมีค่าเท่ากับ 0.0119 ซึ่งหมายความว่า ร้อยละ 1.19 ของค่าความแปรปรวนของความรู้สึกแปลกแยก ถูกอธิบายโดยตัวแปรหรือปัจจัยทั้ง 4 ตัวดังกล่าว และเมื่อแยกศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัว กับมิติต่าง ๆ ของความแปลกแยก คือ ความ

รู้สึกไร้อำนาจ ความรู้สึกไร้ความหมาย ความรู้สึกไร้บรรทัดฐาน และความรู้สึกโดดเดี่ยวทางสังคม ปรากฏว่า การมีส่วนร่วมในการทำงาน และความจำใจในการทำงาน ต่างก็มีผลนำไปสู่ความรู้สึกแปลกแยกทั้ง 4 ความหมาย โดยการมีส่วนร่วมในการทำงาน มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความรู้สึกแปลกแยกทั้ง 4 ความหมาย ส่วนความจำใจในการทำงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้สึกแปลกแยกทั้ง 4 ความหมาย สำหรับความมีอิสระในการทำงานมีผลนำไปสู่ความรู้สึกแปลกแยกเพียงความหมายเดียว คือความรู้สึกไร้บรรทัดฐาน และมีทิศทางความสัมพันธ์ในเชิงลบกับความรู้สึกแปลกแยกความหมายดังกล่าว ส่วนความเคร่งครัดต่อระเบียบแบบแผนในการทำงานมีผลนำไปสู่ความรู้สึกแปลกแยกเพียงความหมายเดียวคือ ความรู้สึกไร้อำนาจ และมีทิศทางความสัมพันธ์ในเชิงลบ เกี่ยวกับทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวนั้น พอลจะกล่าวได้ว่า ความจำใจในการทำงาน มีทิศทางความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับความรู้สึกแปลกแยก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ การมีส่วนร่วมในการทำงาน และความมีอิสระในการทำงานมีทิศทางความสัมพันธ์ในเชิงลบกับความรู้สึกแปลกแยก ซึ่งก็เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เช่นกัน แต่ความเคร่งครัดต่อระเบียบแบบแผนในการทำงานกลับมีทิศทางความสัมพันธ์ในเชิงลบกับความรู้สึกแปลกแยก ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ นอกจากนี้ในเรื่องความสำคัญของตัวแปรอิสระในการอธิบายหรือมีผลกระทบต่อความรู้สึกแปลกแยกนั้น สามารถเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ ความจำใจในการทำงาน การมีส่วนร่วมในการทำงาน และความมีอิสระในการทำงาน ส่วนความเคร่งครัดต่อระเบียบแบบแผนในการทำงานมีผลนำไปสู่ความรู้สึกแปลกแยกน้อยมาก คือไม่มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.3 ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

จากผลการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความแปลกแยกในการทำงานของพนักงานสอบสวน ศึกษากรณีเฉพาะพนักงานสอบสวน สังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล” พบว่า ปัจจัยโครงสร้างในการทำงานที่มีผลนำไปสู่ความรู้สึกแปลกแยกของพนักงานสอบสวน ได้แก่ ระดับการมีส่วนร่วมในการทำงานที่ต่ำ ระดับความมีอิสระในการทำงานต่ำ และระดับความจำใจในการทำงานที่สูง เพื่อมิให้ภาวะความรู้สึกแปลกแยกดังกล่าวดำรงอยู่ จึงต้องมีการดำเนินการแก้ไขทั้งในระยะสั้น และระยะยาว ตามลำดับความเร่งด่วน ดังต่อไปนี้

1. ด้านระดับความจำใจในการทำงาน จะต้องมีการสับเปลี่ยนกำลังพลสายงานสอบสวนไปปฏิบัติหน้าที่ในสายงานอื่นบ้าง เมื่อปฏิบัติงานสอบสวนไปได้ระยะเวลาหนึ่ง (2-3 ปี) เนื่องจากผลการศึกษา พบว่า พนักงานสอบสวนมีความจำใจในการทำงานในระดับสูง มาจากการปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวนเป็นระยะเวลานานเกินไป และโดยลักษณะงานสอบสวน ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา เป็นลักษณะซ้ำซาก จำเจ นำเบื่อหน่าย ประกอบกับภาระหน้าที่และงานในความรับผิดชอบหนักเกินไป ดังนั้นหากมีการสับเปลี่ยนหน้าที่หมุนเวียนไปตามความสมัครใจ จะลดระดับความจำใจในการทำงานได้อันจะมีผลนำไปสู่ระดับความรู้สึกแปลกแยกที่ต่ำลง

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงาน จะต้องเปิดโอกาสให้พนักงานสอบสวนกำหนดวิธีการทำงานได้เอง เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า พนักงานสอบสวนมีส่วนร่วมในการทำงานในระดับต่ำ เพราะผู้บังคับบัญชาไม่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เสนอแนะวิธีการทำงานได้ และผู้บังคับบัญชามักจะสั่งการตามสายการบังคับบัญชาลงมาให้ปฏิบัติมากกว่าที่จะปรึกษาขอความเห็นจากผู้ปฏิบัติ การเปิดโอกาสเพื่อให้พนักงานสอบสวนได้มีส่วนร่วม ในกิจกรรมการทำงานและกิจกรรมบันเทิงเป็นการส่งเสริมความสามัคคี และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และผู้บังคับบัญชาต้องปรับทัศนคติด้วย ต้องรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่าง ๆ และตอบสนองต่อสิ่งที่มีประโยชน์ในการทำงานนั้น จะทำให้ลดช่องว่าง หรือความขัดแย้งต่าง ๆ ให้หมดไปได้ เมื่อพนักงานสอบสวนมีส่วนร่วมในการทำงานมากขึ้น ภาวะความรู้สึกแปลกแยกก็จะหมดไป

3. ด้านความมีอิสระในการทำงาน ควรจะให้อิสระในการทำสำนวนของพนักงานสอบสวนอย่างเต็มที่ ทั้งในเวลาราชการ และเวลาส่วนตัว เนื่องจากผลการศึกษา พบว่า ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมตรวจสอบการทำสำนวนเสมอ ๆ และมีการสอดส่องดูพฤติกรรมนอกเวลาราชการด้วย ซึ่งโดยลักษณะงานของพนักงานสอบสวนก็มีความเป็นอิสระในระดับต่ำอยู่แล้ว เพราะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ทั้งที่เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนโดยตรง และหน้าที่ของตำรวจโดยทั่วไป ทำให้ไม่มีเวลาเป็นส่วนตัว การปฏิบัติงานเป็นผลัด ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตต่างจากวิชาชีพอื่นทั่วไป ยิ่งทำให้ขาดความมีอิสระในตัวเองมากขึ้น และทำให้เกิดภาวะความรู้สึกแปลกแยกขึ้นได้

ข. ปัญหาที่พบในการวิจัย

1. ผลงานวิจัยในประเทศที่ศึกษาเกี่ยวกับความรู้สึกแปลกแยกยังมีน้อย และ การศึกษาเกี่ยวกับความรู้สึกแปลกแยกในการทำงานของข้าราชการตำรวจ โดยเฉพาะเกี่ยวกับ พนักงานสอบสวนยังไม่เคยมีมาก่อน มีเพียงการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจ ความเครียด และความวิตกกังวลในการทำงานของพนักงานสอบสวนมาบ้างแล้ว เท่านั้น

2. ผู้ตอบแบบสอบถามขาดความสนใจในการตอบแบบสอบถาม ทำให้เสีย เวลา และงบประมาณในการเรียกเก็บแบบสอบถามคืน

3. กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสัมภาษณ์มีเวลาให้สัมภาษณ์ในระยะเวลาอันสั้น ทำให้ข้อมูลที่ได้จากผู้ถูกสัมภาษณ์บางราย ขาดความสมบูรณ์ในบางเนื้อหาไป

ค. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

ในการวิจัยครั้งนี้ แม้ว่าจะให้ประโยชน์ทั้งในแง่ทฤษฎี ระเบียบวิธีวิจัย และการ นำเอาไปใช้ แต่ก็ยังมีข้อบกพร่องบางประการที่ควรจะเสนอไว้ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการปรับ รุ้งงานวิจัยเรื่องเดียวกันนี้ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นในการศึกษาครั้งต่อไปคือ

ข้อบกพร่องประการแรก เกี่ยวกับค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ซึ่งมีความ เชื่อมั่นเท่ากับ 0.7457 ค่าความเชื่อมั่นของมาตรวัดความรู้สึกแปลกแยกจะมีค่าเท่ากับ 0.6664 ซึ่งนับว่ามีค่าความเชื่อมั่นสูงพอสมควร แต่มีมาตรวัดตัวแปรปัจจัยโครงสร้างบางตัว ยังมีค่าความเชื่อมั่นไม่สูงนัก โดยเฉพาะมาตรวัดการมีส่วนร่วมในการทำงาน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.6035 ซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ได้ ดังนั้น ใน การศึกษาครั้งต่อไป ควรจะได้ปรับปรุงมาตรวัดตัวแปรต่าง ๆ ให้มีค่าความเชื่อมั่นมากยิ่งขึ้น

ข้อบกพร่องประการที่สอง เกี่ยวกับการใช้สถิติการวิเคราะห์ความถดถอย จะ ต้องมีการทดสอบเกี่ยวกับลักษณะความเป็นเส้นตรงของข้อมูลก่อน ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัย ไม่ได้ทำการทดสอบความเป็นเส้นตรงของข้อมูลก่อน แต่เมื่อเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีได้ทดสอบกับทดสอบความเป็นเส้นตรงแล้ว ผลที่ได้มีความแตกต่างกันน้อยมาก

ข้อบกพร่องประการที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งคือ ข้าราชการตำรวจที่ เป็นพนักงานสอบสวน ผลการวิจัยจึงไม่ครอบคลุมไปถึงข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่สาย งานอื่นในสถานีตำรวจ ในการวิจัยครั้งต่อไปควรจะมีการศึกษาครอบคลุมไปยังข้าราชการ ตำรวจในทุกสายงานกองบัญชาการอื่น ๆ จะทำให้ผลการวิจัยกระจายไปสู่ประชากรที่กว้างขึ้น

กว่าเดิม รวมไปถึงข้าราชการตำรวจในกองบัญชาการอื่น ๆ ด้วย ควรจะมีการนำเอาตัวแปร
อิสระอื่นมาศึกษา เช่น อายุราชการ ประวัติการได้รับพิจารณาความดีความชอบ การได้รับโทษ
ทัณฑ์ จำนวนคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบ สถานภาพทางเศรษฐกิจ ฯลฯ และน่าที่จะมีการศึกษา
ผลที่เกิดจากความรู้สึกแปลกแยกของพนักงานสอบสวนด้วยว่า มีพฤติกรรมการดำเนินชีวิต
อย่างไร มีความผิดปกติทางจิตหรือไม่ และมีผลสืบเนื่องมาจากความรู้สึกแปลกแยกหรือไม่